

Протокол

№

гр. София, 04.06.2026 г.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 61 състав, в публично заседание на 04.06.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Маргарита Немска

при участието на секретаря Цонка Вретенарова, като разгледа дело номер **13065** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

На именното повикване в 11:06 ч. се явиха:

ЖАЛБОПОДАТЕЛЯТ – „Електроенергиен системен оператор“ (ЕСО) ЕАД, редовно уведомен, представлява се от юрк. В.-С., с пълномощно по делото.

ОТВЕТНИКЪТ – Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР), редовно уведомени, представляват се от юрк. П., с пълномощно по делото.

ЗАИНТЕРЕСОВАНАТА СТРАНА – „Електроразпределение Юг“ АД, редовно уведомени, представляват се от юрк. К., с пълномощно по делото (л. 89).

ЗАИНТЕРЕСОВАНАТА СТРАНА – „ТЕД-ИНВЕСТ“ ЕООД, редовно уведомени, не се представляват.

ВЕЩОТО ЛИЦЕ – проф. д-р инж. В. Г. К. – редовно уведомен, явява се лично.

СТРАНИТЕ /поотделно/: Да се даде ход на делото.

СЪДЪТ счита, че не са налице процесуални пречки за даване ход на делото в днешното съдебно заседание, поради което

ОПРЕДЕЛИ:

ДАВА ХОД НА ДЕЛОТО.

ДОКЛАДВА молба от ответника от 18.03.2026 г.

ДОКЛАДВА становище от 30.03.2026 г. от жалбоподателя.

ДОКЛАДВА молба от заинтересованата страна „Електроразпределение Юг“ АД от 19.05.2026 г.

ДОКЛАДВА на страните, постъпило в срок, заключение по допуснатата до изслушване съдебно-техническа експертиза, депозирано от вещото лице К..

СТРАНИТЕ (поотделно): Да се изслуша заключението.

СЪДЪТ СЧЕМА самоличността на вещото лице:

В. Г. К. – 67 г., неосъждан, без дела и родство със страните.

ПРЕДУПРЕДЕН за отговорността по чл. 291, ал.1 от НК, обеща да даде безпристрастно заключение.

ВЕЩОТО ЛИЦЕ К.: Представил съм писмено заключение в срок, което поддържам.

СЪДЪТ пристъпва към разпит на свидетеля.

ЮРК. В.-С.: Нямам въпроси към вещото лице. Считам, че експертизата е отговорила на всички поставени от страните въпроси.

ЮРК. П. (към ВЛ К.): На стр. 4 от експертизата казвате, че ЕСО е отказал съгласуваност на условията за присъединяване на ЕР Юг, тъй като капацитивният ток в подстанцията е 439 А, а трябва да бъде 300 А по изискване. По отношение на извода Ви на стр. 7 и 8, горе, че чрез присъединяването на кабелните линии в подстанцията, ще се увеличи капацитивния ток на цялата мрежа с 0,0794 А, може ли да обясните: компенсацията на капацитивния ток от този кабел, с който ще се присъединява „Т. инвест“, ще намали ли капацитивния ток в подстанцията до 300 А, какъвто е допустимия?

ВЛ К.: Не. Ако възприемем буквално текста на т. 2.7, където ЕСО изисква компенсиране на капацитивния ток на кабела, не на цялата мрежа, на този кабел, както е показано в табл. 1, извод № 21 „Панаирни палати“, отляво - 14,123 А е капацитивния ток на този кабел към който ще бъде присъединен производителя „Т. инвест“. Тоест, ако бъде изградено устройство за компенсация на капацитивния ток в уредбата на кандидата, тогава от 439 А ще се намали тока на 425 А, т.е. той пак ще е извън допустимите норми и ще бъде над 300 А.

СЪДЪТ (към ВЛ К.): Защо е над 300 А?

ВЛ К.: Защото прекалено много кабелни изводи са присъединени към шините на подстанцията. Той не е станал изведнъж 439 А. Заедно с разширяване на кабелната мрежа, изграждане на нови електропроводи, изграждане на разклонения по съществуващите електропроводи, този капацитивен ток се увеличава. Физически така са устроени нещата, че каквото и да стане, без значение земно съединение, в която и да е точка на електроразпределителната мрежа, капацитивния ток е един и същ, с изключение на частта от електропровода, която остава след мястото на земното съединение.

СЪДЪТ (към ВЛ К.): А, извън земното присъединяване, там е под 400 А, така ли?

ВЛ К.: Не. Напротив, точно това казвам, че в която и да е точка на мрежата, която е галванично присъединена към шина на подстанцията да стане земно съединение, капацитивният ток, който ще протече в мястото на земното съединение е един и същ, с изключение, което ще се опитам да Ви обясня: например, имаме 300 км мрежа, присъединена към шините на подстанцията. Става земно съединение в един от електропроводите, и тази част, която е след земното съединение (преди земното съединение са шините на подстанциите) и след това земно съединение, има един участък от електропровода, който се явява шунтиран на мястото на земното съединение. Но това не е толкова важно - приема се, че капацитивният ток, независимо в коя точка на мрежата ще стане земно съединение, е приблизително 439 А.

ЮРК. П. (към ВЛ К.): Тоест, 425 А би станало, ако ЕР Юг предприемат действия, съгласно изискванията на ЕСО?

ВЛ К.: Да.

ЮРК. П. (към ВЛ К.): И, няма да се намали по никакъв начин до 300 А.

ВЛ К.: Не.

ЮРК. В.-С. (към ВЛ К.): Може ли да обясните каква е причината за този капацитивен ток?

СЪДЪТ (към ВЛ К.): Причината за увеличаването на капацитивния ток е, че на едно и също място

са направени многото присъединявания, ако правилно сме Ви разбрали, нали така?

ВЛ К.: Да. Тези присъединения са собственост на ЕР Юг, ама то това е границата на собственост.

СЪДЪТ (към ВЛ К.): Нали там се монтира и измервателното устройство, на границата?

ВЛ К.: Не е така. То се монтира в неутралата на трансформатора, по принцип. В случая, с помощта на звезднообразуващ дросел може да бъде направено във всяка една точка, но точно тук е спора между двата оператора: ЕР Юг счита, че трябва да бъде компенсацията извършена на силовия трансформатор в подстанцията, в неутралата, а ЕСО счита, че това може да бъде осъществено и в мрежата. Ако питате за моето лично мнение, като професор и човек, който се занимава от 40 години с тези неща, считам, че най-доброто място за компенсация е неутралата в трансформатора.

ЮРК. В.-С. (към ВЛ К.): Там имаме звезден център, имаме това заземяване.

ВЛ К.: Да, има активно съпротивление.

ЮРК. В.-С. (към ВЛ К.): Има ли в процесната подстанция това изискване за заземяване на неутралата с така наречения „звезден център“.

ВЛ К.: Не разбрах въпроса...към момента физическото състояние на неутралата на трансформатора е заземена през активност.

ЮРК. В.-С. (към ВЛ К.): Точно това ми беше въпроса.

ВЛ К.: Защото това е философията на ЕСО: всички подстанции, всички неутрала на трансформаторите, те са около 600 броя на територията на Република България и са разпределени на ЕРМ-Юг, ЕРМ-Север и ЕРМ-Запад. Толкова тези трансформатори - 110 на средно напрежение и философията на ЕСО е те да бъдат заземявани през активно съпротивление. Но, трябва цяла лекция да изнеса, за да обясня защо. Иначе, за това как влияе капацитета, това е дадено във формула на стр. 7 от заключението.

ЮРК. П. (към ВЛ К.): На стр. 8 от заключението посочвате, че има 35 извода, които са присъединени към Подстанция „Ф.“.

ВЛ К.: Това си е мрежата на ЕР Юг.

ЮРК. П. (към ВЛ К.): Мрежата на ЕР Юг само изводи на ЕР Юг ли има, тъй като по-надолу посочвате, че има и 40,8 км собственост на небитови крайни клиенти?

ВЛ К.: Има и такива, които не са собственост на ЕР Юг.

ЮРК. П. (към ВЛ К.): В подстанцията има 35 извода нали?

ВЛ К.: Да.

ЮРК. П. (към ВЛ К.): Всички ли са собственост на ЕР Юг?

ВЛ К.: Не. В подстанция „Ф.“ има присъединени 35 извода, но те не са всички собственост на ЕР Юг. Над таблицата е дадено: с обща дължина 133,5 км, като 92,7 км от тях са собственост на ЕР Юг, а 40,8 км са на небитови крайни клиенти.

ЮРК. К. (към ВЛ К.): Имате предвид: пряко присъединени към преносната мрежа клиенти?

ВЛ К.: Към разпределителната.

ЮРК. К. (към ВЛ К.): Не, имам предвид тези 40,8 км.

ВЛ К.: Тези, останалите 40,8 км, не мога категорично да кажа дали са клиенти на преносния оператор или на разпределителния.

ЮРК. К. (към ВЛ К.): В коя точка на електрическата мрежа се намира и измерва капацитивния ток?

ВЛ К.: Аз казах, че когато възникне земно съединение, капацитивният ток, в мястото на земното съединение, се определя от капацитета на цялата галванично присъединена мрежа към шините на подстанцията. И, точно затова е изискването на Наредбата този ток да бъде под 300 А. Това е

както от гледна точка на съединителните клеми на кабели, въздушни електропроводи, ако има, и от гледна точка на безопасност, защото колко този ток в мястото на земно съединение е по-голям, по-голяма е вероятността за застрашаване на живота и здравето на хората, които преминават в близост до това място. П. си: трафопост, става земно съединение в него, минаваш близо до трафопоста и ти си застрашен, ако този ток е по-голям от 300 А.

ЮРК. К. (към ВЛ К.): Това искам да уточним – чие задължение е - на кой оператор, да измерва и да предприема мерки, за да поддържа нормалните стойности, установени в Наредбата?

ВЛ К.: Аз смятам, че това е правен въпрос.

СЪДЪТ ОТКЛОНЯВА въпроса на юрк. К. като правен въпрос и по съществуващото на спора.

ЮРК. К. (към ВЛ К.): Тъй като казвате, че в Наредба 9 не са разделени отговорностите по точно тази дейност - за новирание на тока по границите по Наредба 9, да попитам, мерките, които са изброени в чл. 81б, физически къде могат да бъдат изпълнени?

ВЛ К.: Според мен, от техническа гледна точка, най-добре е това нещо да бъде направено в звездния център (неутралата на трансформатора).

ЮРК. К. (към ВЛ К.): И чия собственост е тази мрежа, за съда да уточним – на преносния оператор или на разпределителния оператор?

ВЛ К.: Т., по принцип, е собственост на ЕСО. Има някои подстанции, които не са собственост.

ЮРК. К. (към ВЛ К.): А, в този случай?

ВЛ К.: В този случай, тази подстанция е собственост на ЕСО.

СЪДЪТ (към ВЛ К.): Този звезден център какво представлява и къде се намира?

ВЛ К.: Той се намира физически в силовия трансформатор. Той не е вътре, той е изведен звезден център при неутрала. Той представлява една клема.

ЮРК. В.-С. (към ВЛ К.): Може ли да кажете, такъв звезден център и таква активно съпротивление има ли в подстанцията?

ВЛ К.: Да. Активното съпротивление е със стойност 40 Ω .

ЮРК. В.-С. (към ВЛ К.): Тоест е изпълнено задължението на ЕСО?

СЪДЪТ ОТКЛОНЯВА въпроса като правен.

СЪДЪТ (към ВЛ К.): Всеки трансформатор ли има такъв звезден център?

ВЛ К.: Да, обаче, режимът на звездния център за различните подстанции е различен.

ЮРК. К. (към ВЛ К.): В крайна сметка, от 23-та година са измерени превишаване на стойностите на капацитивен ток при земно съединяване, можете ли да кажете: ЕСО какви мерки е предприело, за да овладее тази ситуация? Какви са конкретните технически мерки?

ВЛ К.: ЕСО се опитва да прави организационни мероприятия. Според мен, технически мероприятия, доколкото ми е известно, не са извършвани, защото към 2023 г. вече е бил реализирано заземяване на звездния център през активно съпротивление. След това, в резултат на развитие на разпределителната мрежа не са взети мерки за компенсирание на тези капацитивни токове. Но, както казахме тук, според мен първо Наредбата се нуждае от корекция. Трябва дефинитивно да се каже на кого са ангажиментите.

ЮРК. В.-С. (към ВЛ К.): А, Наредбата не казва?

ВЛ К.: Не казва.

ЮРК. К. (към ВЛ К.): Изяснихте с експертизата, че превишаването на капацитивния ток е с 75 mA - от техническа гледна точка, кое е икономично по-целесъобразното решение за овладяване на този ток – да се изпълнят мерки от ЕСО в подстанцията или всеки клиент да си изгражда уредба за управляване на този капацитивен ток?

ВЛ К.: Трябва да направя проект, за да отговоря на този въпрос.

ЮРК. К. (към ВЛ К.): На стр. 6, в предпоследния абзац на заключението казвате, че имало предварителен договор между ЕСО и ЕР Юг относно мерките за овладяване на капацитивния ток в тази подстанция, всъщност, кой документ визирате, защото на нас ни е известно, че няма никакви договори относно това? Какво сте имали предвид с „предварителните договори“?

ЮРК. В.-С.: Има проект на предварителен договор изпратен от ЕСО на ЕР Юг, вероятно е това?

ВЛ К.: Да.

ЮРК. К.: Тоест има се предвид несклучените, а проекта.

ЮРК. В.-С.: И, останалите сключени между нас и Вас договори, защото имаме други договори.

ВЛ К.: Преди това, когато е имало.

ЮРК. К.: Така пише и за тази подстанция, затова да изясним – на мен не ми е ясно да има такива договори.

ЮРК. В.-С.: Как да няма? Имам много договори с вас.

ЮРК. К.: Но в тях няма разписани задължения на разпределението по компенсиране на капацитивния ток.

ЮРК. В.-С.: Излизаме извън предмета на спора.

ЮРК. К. (към ВЛ К.): Да конкретизираме въпроса: в настоящия казус - присъединяването на „Т. инвест“, запознавали ли сте се със сключени предварителни договори и договори за присъединяване?

ВЛ К.: Не. Тук, може би не достатъчно коректно съм се изразил, защото предварителния договор, който е представен от ЕСО на ЕР Юг, той не е сключен де факто, защото в него фигурира, в т. 2.7, точно това изискване да бъде компенсиран капацитивния ток на извода в уредбата на кандидатстващия за присъединяване.

ЮРК. В.-С. (към ВЛ К.): Какъв е периодът на измерване на капацитивните токове, съгласно Наредба 9?

СЪДЪТ ОТКЛОНЯВА въпроса.

СТРАНИТЕ (поотделно): Нямаме повече въпроси. Да се приеме заключението на вещото лице.

СЪДЪТ

ОПРЕДЕЛИ:

ПРИЕМА заключението на вещото лице В. К..

ДА СЕ ИЗПЛАТИ на същото възнаграждение от внесения депозит в размер на 500 евро, за което се издаде РКО.

ДОКЛАДВА на страните изготвен доклад от вещото лице К., в който същият е посочил, че трудът положен за изготвяне на така приетото заключение е на стойност 2700 евро.

В тази връзка, СЪДЪТ

ОПРЕДЕЛИ:

ЗАДЪЛЖАВА жалбоподателя и ответника, в 10-дневен срок от днес, да внесат допълнителен депозит в размер на общо 1300 евро (по 650 евро от всяка страна), а заинтересованата страна ЕР Юг, тъй като не е внесла до момента депозит, следва да внесе сумата от 900 евро, също в 10-дневен срок от днес.

След внасяне на депозитите да се уведоми вещото лице К. и да се издаде РКО.

СТРАНИТЕ (поотделно): Относно допуснатите свидетели – отказваме се от същите и не държим на техния разпит.

С оглед на заявеното от страните, СЪДЪТ

ОПРЕДЕЛИ:

ОТМЕНЯ свое определение от 12.03.2026 г., с което на жалбоподателя и на ЕР Юг са допуснати по 1 свидетел, при режим на довеждане.

СТРАНИТЕ (поотделно): На този етап нямаме други доказателствени искания.

СЪДЪТ, като счете делото за изяснено от фактическа и правна страна

ОПРЕДЕЛИ:

ДАВА ХОД ПО СЪЩЕСТВО.

ЮРК. В.-С.: Моля да уважите жалбата и да отмените решението на КЕВР. С оглед днес изслушаната СТЕ, беше отговорено на въпросите и безспорно стана ясно, че Подстанция „Ф.“ работи при изискуемото, съгласно Наредба 9, заземяване на неутралите на силовите трансформатори през активно съпротивление. Това е режим, който съгласно Наредба 9, позволява най-високи стойности на капацитивния ток, какъвто е и настоящия случай. От експертизата се установи, че причината за тези високи стойности са кабелните електропроводи, присъединени към подстанцията. Тези кабелни електропроводи не са собственост на ЕСО. ЕСО е предприело мерките трансформаторите да са в съответствие с изискванията на Наредба 9. Предвид тези обстоятелства, единствено възможният случай, при който може да се реализира конкретното присъединяване на заинтересованата страна „Т. инвест“, е именно и само заземяване на кабелния електропровод, към който се присъединява „Т. инвест“. В противен случай първоначалния отказ, който ЕСО е направил, е бил точно в тази насока. С оглед постъпилото искане на ЕР Юг за преразглеждане на условията и предложените от тях нови условия за присъединяване, ЕСО е предписало точно това заземяване на кабела, с оглед да не спре инвестиционния интерес на заинтересованата страна, което видно, не се яви в нито едно съдебно заседание. Вариантите за преносния оператор бяха или отказ или присъединяване, при условия, в които мрежата, и с оглед конкретния обект на „Т. инвест“, да не бъде допуснато нарушение на нормативните изисквания. Моля за срок за писмена защита. Претендирам юрисконсултско възнаграждение и разноски в размер на държавна такса и депозит.

ЮРК. П.: Моля да отхвърлите жалбата като неоснователна. Моля да оставите в сила процесния административен акт, тъй като се установи, че същият е съобразен с изискванията на закона. Вещото лице много ясно каза, че присъединяването на кабелната линия на „Т. инвест“ в Подстанция „Ф.“ и предписаните от ЕСО действие няма да доведат до привеждане на капацитивния ток в изискуемите граници до 300 А. Дори напротив, незначително ще бъде понижен едва до 425 А. На следващо място, очевидно е, че действията на ЕСО предприети към момента, звездният център на трансформаторите, който към момента работи в Подстанция „Ф.“, не е достатъчно да овладее капацитивния ток в тази подстанция. Очевидно са наложително допълнителни мерки, както каза експерта, които след 2023 г., и до момента, дружеството не е извършило. Очевидно е в случая, че кабелните линии, които всъщност водят до наличие на капацитивен ток, не са само собственост на ЕР Юг, а има и такива, които са собственост на битови клиенти, и всичко това обосновава извод, че не може друг ЕСО да предприеме действия, каквито между другото, проф. К. е споменал в

експертизата - при съществуващото фактическо положение от увеличаване на мощностите, които се присъединяват, очевидно се налага техническо решение, което да отива към нови трансформатори. Очевидно, че ЕСО, като преносен оператор, едно от основните му задължения, освен да поддържа съществуващата мрежа е и да я развива така, че да отговори на повишения обем от присъединявани мощности. Поради всичко казано считаме, че в случая, КЕВР е постановил законосъобразно решение. Претендираме разноски за юрисконсултско възнаграждение и депозити за експертиза. Моля за по-дълъг срок за писмени бележки.

ЮРК. К.: Моля да отхвърлите жалбата като неоснователна. Моля да потвърдите решението на КЕВР. Както стана ясно и от доказателствата по делото и от изслушаната експертиза капацитивният ток се измерва в преносната електрическа мрежа, собственост на ЕСО, и именно там следва да бъдат изпълнени всички технически мероприятия за поддържане на капацитивния ток в нормите по чл. 816 от Наредба 9. Считаме, че чрез издаденото становище от ЕСО за присъединяване обекта на ЕР Юг към преносната електрическа мрежа, ЕСО нарушава своята лицензия и изискванията относно определяне на технически условия за присъединяване на обекти към преносната мрежа, като се опитва да налага такива мерки и такива технически условия за присъединяване на обекти на крайни клиенти към електроразпределителната мрежа, което е изключително и само отговорност на ЕР Юг. Отделно от това, както стана ясно и от разпита на вещото лице, единствените технически мерки, които могат трайно и устойчиво да създадат безопасна експлоатация на преносната мрежа, следва технически и физически да бъдат изпълнени именно в Подстанция „Ф.“ - да се експлоатират от преносния оператор, за да не се допуска при бъдещо изключване уредби на крайни клиенти – отново ситуация, която е несъвместима с безопасната експлоатация на електрическата мрежа. По тези съображения, както и изложеното в жалбата, молим да потвърдите решението на КЕВР. Моля срок за писмени бележки. Претендирам разноски в размер на депозит за вещо лице и юрисконсултско възнаграждение.

СЪДЪТ ОПРЕДЕЛЯ 15-дневен срок за писмени бележки на страните и ОБЯВИ, ЧЕ ЩЕ СЕ ПРОИЗНЕСЕ С РЕШЕНИЕ В ЗАКОННИЯ СРОК.

Протоколът е изготвен в съдебно заседание, което приключи в 11:43 часа.

СЪДИЯ:

СЕКРЕТАР:

